

Het Hempensermeer

Na maar liefst 235 jaar was het unieke beeld van een meer aan de rand van Wergea weer even terug. Een schier eindeloze watervlakte waar de molen wacht op de taak waarvoor hij uiteindelijk is gemaakt: het meer droogmalen.

In december 2020 heeft het Wetterskip Fryslân de polder als proef onder water laten lopen. Samen met de eigenaar Staatsbosbeheer wordt gekeken naar de gevolgen voor de natuur als de polder enkele weken onder water heeft gestaan. Uiteindelijk wordt dan gekeken of de polder geschikt is als noodopvang van boezemwater bij extreme weersituaties.

Monumentenstichting Boarnsterhim

De stichting is opgericht op 10 juni 2010 en heeft ten doel: "het bevorderen van de instandhouding van monumenten als bedoeld in de Monumentenwet, of van andere cultuur-historische objecten voor zover die worden ondergebracht bij deze stichting".

De volgende acht rijksmonumenten zijn eigendom van de Monumentenstichting Boarnsterhim.

- De toren bij de Terptsjerke in Akkrum
- De toren bij de N.H. kerk in Aldeboarn
- De toren van de N.H. kerk in Idaerd
- De toren op de begraafplaats in Eagum
- De Himpenserpoldermole in Wergea
- De klokkenstoel op de begraafplaats in Nes
- Het Mausoleum bij Coopersburg in Akkrum
- Het urinoir bij de brug in Wergea

De Monumentenstichting Boarnsterhim heeft de ANBI-status. Giften en donaties kunnen dan ook van de inkomsten- of vennootschapsbelasting worden afgetrokken.

Molenaar worden? Door het voelen van de machtige kracht van de wind die de molen aandrijft, het zien en ruiken van het indrukwekkende open polderlandschap en het aanhoren van de enthousiaste verhalen van de molenaars kan het zijn dat je ook molenaar wilt worden.

De Himpenserpoldermole is één van de lesmolens waarop het Gild Fryske Mounders de opleiding tot molenaar verzorgt. Het overdragen van de benodigde kennis en vaardigheden op leerling-molenaars is de kernactiviteit van deze vereniging. Molenaar worden is een praktijkgebeuren waarin, naast de benodigde theoretische kennis, vooral de nadruk wordt gelegd op het vertrouwd, verantwoord en veilig leren omgaan met de molen. Op de Himpenserpoldermole biedt molenaar-leermeester Johannes Vuijk je **drie proeflessen** aan om kennis te maken met deze prachtige hobby. Op de website www.molenaarworden.nl is over de opleiding tot molenaar nog veel meer informatie te vinden.

Meer informatie?

Wilt je informatie over de bezichtiging van de molen?

Je kunt dan contact opnemen met een **molenaar**.

Willem Oosterbaan 06-12559675 of

Johannes Vuijk 06-18186151 / 058-2893737 of

Paul Drent 06-24222739

Wil je meer informatie over de Monumentenstichting Boarnsterhim?

Je kunt ons bellen:

06-53310841 of mailen:

mail@monumentenstichting.nl

of kijk op onze website:

www.monumentenstichting.nl

Monumentenstichting Boarnsterhim

Secretariaat:

Boarnsterdyk 66

8491 AW Akkrum

Bankrekening: NL34 RABO 01498.66.771

BIC : RABONL2U

Fiscaal nummer: 8225.94.560

K.v.K. Leeuwarden: 50175459

Ontwerp Kees de Boer

Himpenserpoldermole Wergea

Poldermolen tussen Leeuwarden en Wergea

De met riet beklede achtkantige monnikmolen is een rijksmonument uit 1863.

Met een gevlucht van 24 meter is de molen de grootste in zijn soort in Friesland.

Uniek is dat het Wetterskip Fryslân de molen gebruikt als onderkomen voor een onbemand, elektrisch aangedreven gemaal om het water in de polder op het vereste peil te houden.

De molen in de avondzon

www.monumentenstichting.nl

MONUMENTENSTICHTING
BOARNSTERHIM

Geschiedenis De Himpenserpoldermole is een maalvaardige grondzeiler, die vroeger voorzien was van zelfzwichting (kantelbare kleppen op de wieken die automatisch hun stand aanpassen aan de kracht

van de wind). Hij werd in 1863 gebouwd voor de bemaling van de in 1784 drooggelegde Himpensermeerpolder. In 1955 verloor hij deze functie, waarna het polderbestuur de molen "op afbraak" te koop aanbood. Omdat dit in strijd was met de molenverordening, kreeg het daarvoor echter van de provincie Fryslân geen toestemming. Gedeputeerde Staten adviseerde de toenmalige gemeente Idaerderadeel de molen over te nemen. Dat gebeurde in 1959, toen de molen voor twee gulden aan de gemeente werd verkocht, op voorwaarde dat de in 1953 voor de aandrijving van de vijzel in de molen geplaatste dieselmotor niet zou worden verwijderd. In 1986 werd de dieselmotor vervangen door een elektromotor, waarmee nu nog steeds gecombineerd kan worden gemalen. In de 50er jaren brandde de naast de molen gelegen kleine molenaarswoning af. Gelukkig bleef de molen behouden.

Omgeving De Himpenserpoldermole staat aan de noordkant van het voormalige Himpensermeer en pompt het polderwater omhoog naar een brede ringvaart, die verbonden is met

de Wergeaster Feart. De Himpensermeerpolder is bijna 90 ha groot, eigendom van Staatsbosbeheer en van grote cultuurhistorische waarde. (zie ook: www.himpensermeerpolder.nl) Daarnaast is de polder een weidevogelreservaat en geldt hij als één van de rijkste weidevogelgebieden in Nederland. Elk jaar broeden daar o.a. de kievit, de grutto, de scholekster, de tureluur, de watersnip, de witte kwikstaart, de graspieper, de wilde eend, de slob-eend, de bergeend de kuifeend en de krakeend. Gelet op de unieke waarden van het gebied heeft de Gemeente Leeuwarden in 2018 het gebied aangewezen als Gemeentelijk Monument.

De molen Molens vormen een speciale categorie binnen monumentale objecten. Een molen is meer een werktuig dan een monument. Geen enkel onderdeel van de molen is gemaakt of bedoeld als een architectonische of artistieke kunstuiting, alles is wezenlijk en noodzakelijk om de molen te laten functioneren. Een poldermolen is een windmolen die water van een lager niveau naar een hoger niveau verzet.

Bij een poldermolen is het aangedreven werk (de vijzel) vast opgesteld. Bij de Himpenserpoldermole is de kap draaibaar, waardoor de wieken op de wind gekruid kunnen worden. Met een ingenieus stelsel van houten assen, spillen en kamraderen wordt de vijzel aangedreven.

Uniek is dat het Wetterskip Fryslân de molen gebruikt als onderkomen voor een onbemand elektrisch aangedreven

gemaal om het water in de polder op het vereiste peil te houden. Hiervoor zijn sensoren bij de schroefbak en de uitschoot geplaatst. De vijzel kan dan ook zowel met windkracht als elektrisch worden aangedreven.

Molen bezichtigen

De Himpenserpoldermole wordt regelmatig gedraaid. Bij een redelijke wind wordt dan het polderwater een kleine twee meter hoger naar de boezem gemaal. Als de vlag gehesen is en de molen draait ben je van harte welkom om de molen te bezichtigen. Enthousiaste vrijwillige molenaars vertellen je graag hoe de molen werkt en je kunt bijna al je vragen over de molen en het molenaarschap bij hen kwijt. Naast een spontaan bezoek kun je ook op afspraak een bezoekje aan de molen brengen. Voor groepen kan zelfs een speciaal arrangement worden gemaakt. Ten behoeve van de exploitatie van de molen wordt dan een kleine bijdrage per persoon gevraagd. Je krijgt daarvoor een enthousiast verhaal van de molenaars, een rondleiding in en rond de molen, een demonstratie van hoe de molen werkt en, als de wind het toelaat, mag je zelf onder toezicht van de molenaars de molen ook bedienen. Tot slot wordt je nog getrakteerd op een kop thee met koek.

Op de zolder van de molen is molenaar-leermeester Johannes Vuijk, regelmatig met zeilen en touw in de weer. Als je er naar vraagt wil hij je graag iets vertellen en leren over het knopen en splitsen van touw.

Daarnaast is op de zolder een kleine foto-expositie ingericht over de molens in en rond Leeuwarden die er nu nog zijn en die er vroeger waren.

